

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Cum venerit. Primum attende iudicis Maiestatem: etenim nullæ erunt vires, quæ coram illa possint subsistere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

II. & postmodum iudicium indiceretur. An non potuit disponere, vt iudicium omnium hominum mortem præueniret, in quo peccatores morte corporis ac animæ puniret æterna, & in iustis finem acciperent carnis infirmitates? Sic expeditabat, vt primum omnes morerentur. Statutum est hominibus. Fortes, debiles, pusilli, ac magni, sani ac infirmi, animosi & meticulosi, omnes vitam hanc mortalem deponerent: quia nullus in hac caduca vita, viribus præualeret vt se in iudicio susteret, qui non prius defecisset, mortuus esset ac penitus consumptus; Proinde conueniebat, vt prius fragilis hæc nostra vita deficeret, quæ potest deficere, & in vitam resurgentes immortalem quam nec ipse gehennalis potest ignis consumere, aut in nihilum reducere, vt in illa possimus aditare iudicio, & consistere coram tanti iudicis maiestate, dare rationem eorum, quæ quisque egerit, audire tremendam illam sententiam: *Ite maledicti in ignem æternum.* Satis congruè huic doctrinæ exemplum legimus in Speculo Exemploctum distinctum 9 § 93 de quodam Religioso, cuius defunctus erat intimus amicus, de cuius animæ statu certum quid scire præoptabat. Apparet defunctus, illum Religiosus interrogat, quid rerum post mortem ageretur: respondit defunctus altissima ac tremenda voce, ter idem repetens: *Nemo credit, nemo credit, nemo credit* q. d. vt ipse declarauit: Tria sunt maxime formidanda, & itupenda, quæ nullus hominum in hac vita mortali ferre valeat, nec ipse iustus, qualia sint, sibi ad fidem persuadere, quàm strictus, seuerus & horrendus sit iudex: quàm exactè rationem exigat, vt nec minimæ cogitationis atomum omitat: & quam intolerabiles, excruciantes, & obtupendæ sint pœnæ, ad quas damnat peccatores. Obrigit Religiosus ille, & tu quoque emarcesceres, si hoc tibi contingeret, & ni fallor, illud hinc sequeretur, quod ab Abraham iusto requirebat diues Epulo, quod si talis tibi defunctus appareret, illudque prædicaret, indubiè strictam & veram ageres penitentiam. Arramen non iudicauit Abraham hoc esse necessarium, quod sufficeret, illis hoc per Prophetas & Prædicatores intimari. Et multo minus nobis hoc necessarium: cum nec illi soli, verum & ipse Christus verus Deus, qui venurus est iudex, ille ipse nobis hoc prædicet, & quæ futura sunt prædicat, tam distinctè tria illa, debitis circumstantiis explicat, tanto verborum pondere exaggerat, tam clarè sine parabolis, inuolueris, ac metaphoris: vt si apertas erigas ea aures, hæc sola ad

tui salutem sufficiant sempiternam. Eia igitur inspiciamus.

§.4. Cum venerit. Primum, iudicis attenda maiestatem: etenim nulla erunt vires, quæ coram illa possint subsistere.

Primum, quod nobis Christus exponit maiestas est, autoritas ac præcellentia iudicis.

Cum venerit filius hominis in maiestate sua. Ex omnes Angeli eius cum eo. tunc sedebit super sedem maiestatis suæ. Solent terreni Principes cum adducere apparatus, qui ei, quod præ manibus habent, conueniat. Ad venationem vellem in diuinitate leuioris materiæ: ad prælium armaturam, thoracem ferreum, galeam æream, pectorale æuenn, ad nuptias elegantem habitum; vt circumeant ciuitatem incogniti, pallium commune ac vulgare. Multo melius nouit hoc Deus: Voluit in mundum venire sed incognitus, vt nos laboribus, pœnis, doloribus, ieiuniis, vigiliis, flagris, spinis, clauis, eruce, &c. redimeret, habitum assumpsit ad hoc, vt ipse per os Davidis declarat: *Corpus apstasi mihi*, ita citat eum D. Paul. corpus mortale, passibile, doloribus subiectum, & ita ad hæc dispositum, vt domus propria & canalis eorum fuisse videatur. Ob hoc vocat eum Isaias, *virum dolorum*. Sicut enim cisteria locus est recipiendis aquis aptus, quo omnes magno confluunt impetu: ita licet nobis Christum considerate, velut profundum puteum tormentorum, dolorum, vulnerum, quo hæc omnia confluxerunt, vbi conqueuerunt: hæc eius intentio vt ipse omnium solus solueret pœnas peccatorum: ad hoc autem habitum induit peccatoris. *In similitudinem carnis peccati.* Quem adeo ad viuum expressit, vt cum cruci esset affixus, illi ipsi, qui eum intimè nouerant eum viderentur ignorare, eò modo, quo dixit Isai. *Non est species ei, neque decor.* *Etc. desiderauimus eum: despectum & nouissimum virorum vnde nec reputauimus eum.* Qui tam genuinè sciuit assumere figuram à se tam alienam, & qui tam appositè ad id præparauit, quod erat ei tam peregrinum, & à sua natura tam distans: quàm graphice propriam poterit representare figuram, & quem non induet habitum adeo conuenientem, vt perficiat, quod ei tam est proprium: quæ Maiestate, qua gloria quo splendore prodibit: Cum venerit filius hominis in maiestate sua.

Quando in nostra venit humilitate & vilitate, tum appositè se illa vestiuit, licet ille tam et

III. Exem. plum. 9 § 93 de quodam Religioso, cuius defunctus erat intimus amicus, de cuius animæ statu certum quid scire præoptabat. Apparet defunctus, illum Religiosus interrogat, quid rerum post mortem ageretur: respondit defunctus altissima ac tremenda voce, ter idem repetens: *Nemo credit, nemo credit, nemo credit* q. d. vt ipse declarauit: Tria sunt maxime formidanda, & itupenda, quæ nullus hominum in hac vita mortali ferre valeat, nec ipse iustus, qualia sint, sibi ad fidem persuadere, quàm strictus, seuerus & horrendus sit iudex: quàm exactè rationem exigat, vt nec minimæ cogitationis atomum omitat: & quam intolerabiles, excruciantes, & obtupendæ sint pœnæ, ad quas damnat peccatores. Obrigit Religiosus ille, & tu quoque emarcesceres, si hoc tibi contingeret, & ni fallor, illud hinc sequeretur, quod ab Abraham iusto requirebat diues Epulo, quod si talis tibi defunctus appareret, illudque prædicaret, indubiè strictam & veram ageres penitentiam. Arramen non iudicauit Abraham hoc esse necessarium, quod sufficeret, illis hoc per Prophetas & Prædicatores intimari. Et multo minus nobis hoc necessarium: cum nec illi soli, verum & ipse Christus verus Deus, qui venurus est iudex, ille ipse nobis hoc prædicet, & quæ futura sunt prædicat, tam distinctè tria illa, debitis circumstantiis explicat, tanto verborum pondere exaggerat, tam clarè sine parabolis, inuolueris, ac metaphoris: vt si apertas erigas ea aures, hæc sola ad

14
I. Maiestas iudicis explicatur similitudine
Hebr. 70
Esa. 53
Rom. 8
Isa. 53
alieu

alienus esset amictus : qualis veniet, quando veniet in maiestate sua ? nihil magis, nihil distinctius dici potest. Magna est terreni Regis Maiestas, ut sapius potentissimi, ac sapientissimi quique in eorum conspectu perturbentur : porro in rei veritate sicut eorum regnum est fictitium, sic & eorum fictitia maiestas, diuinæ maiestatis ac regni intuitu : cuius respectu omnis maiestas Regum, Monarcharum, insuper & Angelorum omnium, ipsis minimis atomis seu vilissimis pulvisculis est inferior : ipse, qui, ut pateretur voluit esse solus, quasi qui se sine oppositione vendit, & quando suam inchoat passionem, proelatur : quod & Angelos in sui defensionem habet paratissimos, eorum tamen nullum secum voluit.

Mat. 23. *An putas : quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit tibi modo plusquam duodecim legiones Angelorum.* Quam allocutus veniet, quando se Regem omnium Hierarcharum ostentabit ? *Omnes Angeli eius cum eo.* Omnes nullo excepto cum illo venient. O quam splendens exercitus, quam potens exercitus, quam robustæ legiones ! Vnus eorum miles, nocte una interfecit centum octoginta quinque millia militum de castris Regis Sennacherib, nec ob tantam stragem vel minimum defatigatus, facilitate tanta, quanta tu posses mouere vel oculos : quid tunc efficiet, quorum numerum nec summus valeat comprehendere Arithmeticus ? Numquid est numerus militum eius ? Communiter illos Spiritus S. constringit dicendo : *Millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebant ei.* Et David : *Decem millibus multiplex millia.* Quo residebit throno ? *Sedebit super thronum maiestatis sue.* Thronus erit sua dignus maiestate : hoc iudicat dum repetit. *Cum veneris in maiestate tua, sedebis super thronum maiestatis tue ;* quia cuncta tantæ conuenient maiestati : quis ille erit thronus ? *Tale illud solum est tam magnificum & augustum,* (inquit D. Gregor. Nyssen. in orat. sup. illud. *Quod uni ex mini.*) *Quod in se capias illum cuius nullus locus capax est.* Proinde mihi persuadeo : fore magis augustum, ipsis cœlis, ac sideribus simul iunctis ; & maioris splendoris, quam cætera omnia, quæ Deus creauit : cum futurum sit solum, splendidissima sua dignum maiestate. Quale erit hoc solum !

15
*Lib. de re-
par. lapsi
cui.*

Sacra Scriptura figuram non inuenit, qua clarius hoc explicet, ut notat D. Chrysostr. quam sæpe sapius repetendo, quod coram eo, sol obtenebrabitur, nigrescet ut carbo, luna non dabit lumen suum, nec multum, nec parum, stellæ ita obscurabuntur, quasi de cælo decidissent, turba-

bitur mare, montes subsilient, petre colliquefcent. Ipsi cœli stupebunt attoniti, nec suos temperabunt motus. *Tabesceat omnis militia calorum.* *Isa. 34.* Quid tum infelix peccator ? Illic licebit videre tantæ maiestatis Dominum quem toties es aspernatus : Illic agnosces, quis sit ille, quem tam grauius, solutis habentis offendisti. In huius rei declarationem exponit D. Chrysostr. quædam loca S. Scripturæ, & nominatim id quod superius iudicauimus, de Daniele Propheta : cui Deus quasi prima delineamenta voluit huius ostendere maiestatis, inter noctis umbras, *In visione nocturna.* Vidit figuram quandam perimaginifici throni conformis maiestati eius, qui in eo considerabat, eiusque apparatui & comitatu. Et cum non nisi umbra esset, dium, ac prima delineamenta quædam, idque per noctem, ac Daniel ille esset, qualis erat, ad prodigiosas natas visiones, illico tamen inhorruerunt ei capitis capilli, spasmo corripitur quid cogitet ignorans ita mentis inops turbatur, ut ipse dicat.

Horrui spiritus meus ; ego Daniel territus sum. *Dan. 7.* *In visis, & visiones capitis mei conuerberunt me.* Expendunt omnes, id quod narrat, & paulo superius tetigimus, ad cuius expositionem sic incipit : *In diebus illis, ego Daniel.* Volo ego Daniel tibi narrare quæ vidi : Emphaticum est, in exordio ponere. *Ego Daniel.* q. d. iam, quis sim, notum est. Ego Daniel ex familiaribus Dei amicis, notissimæ sanctitatis, virginialis puritatis integer, proinde à Deo electus, in suorum arcanorum expositionem, & eius ore plurimum commendatus. Audi igitur id, quod illi contigit. Dei misericordiam pro populo postulatorus, ne in vacuum preces funderet, strictis ieiuniis, lachrymosis gemitibus, se se preparauit : tribus hebdomadis continuis permansit ieiunans : numquam toto illo tempore suos detexit oculos : hæc enim efficacis oratio, ad Dei misericordiam impetrandam, cum ieiunium, lachrymæ, afflictiones corporis & animæ comitantur dans indefuenter.

Miseratus est eius Dominus, magnoque eum afficere voluit beneficio non tantum eo, quod rogabat, concedendo, insuper ei delegando ipsum Archangelum Gabrielem vel afflictum erigeret, hæc bona noua in eius solatium nuntiaret. O quæ gratia ! dum inter alios socios, & Dei seruos veriat, ecce apparet ei Gabriel Archangelus, & vit vestitus lineis & in signum fortitudinis, lucebat vultus eius, radios, ut fulgura emittens, oculi eius ut ardentes faces, corpus iustarum chrysoliti, lapidis splendidissimi, brachia & femora iustarum æneis candentis. Prosequitur ipse : *Vidi Dan. 10.*

ego Daniel solus visionem; porro viri, qui erant motum non viderunt, sed terror nimius irruis super eos, & fugerunt in absconditum. Ita ut nullo loco tutos se posse consistere arbitarentur. Si ergo Archangelum non viderunt, unde sic terrentur: de quo fugis pusillanimes? quem timetis, ferui Dei: quid est hoc, quod vos agit in absconditum? ob metum inanem metuistis. Hæc est ratio quod licet ipsi non viderint, lucis tamen ipsius radium quemdam perceperunt. Congruè perpendit D. Gregor. hoc nobis à natura innatū, ut quælibet natura inferior contremiscat, si circa se naturam aliquam perferat superiorem; quomodo non trepidat Cereus, ad solius venatoris aciem, aut canum odorem, licet illos minime videat? quomodo non obrigeat coram leone agniculus? quis metus non inuadit perdicem, ad solam vmbriam aquilæ? Hinc causa deducitur, curte aliquando tantus arripit tremor, quando nodu in cubiculo, tæte noctis tenebras, strepitum percipis, quem tibi non esse huius mundi trepidus imaginaris. Quis tibi timorem intulit? Apprehendis naturæ superioris præsentiam, siue animæ, quam te superiorem credis, vel diaboli, aut alterius, non huius mortalitatis: sic accidit sociis Daniels, strepitum perceperunt, vel splendoris fulgorem, vel Archangelæ claritatem: hoc solo, terror nimius irruis super eos: habent signula verba suam energiam. Terror nimius, horror, itupor & spasmus irruit super eos; qui omnem eis animum, & vires eripuit, eos deiecit, prostravit, pluiquam si super eos altissimus mons irrueret, fuga sibi consulunt, tanta pedum celeritate, ut ne quidem abstrusis speluncis, se securos tutosque confidant: quisque etenim super se totum mundum esse rursurum formidabat. Tu vero Daniel in tali occasione, quis tibi animus? quæ vires? opinor, cum scires quid rei hoc esset, ut qui coelitus diuina accipere assuetus beneficia, quod totus animæ quior permaneret, à timore liber & tanto securior, quanto socii timidores: falleris; plus ego ceteris omnibus capui: Ego autem relium solus vidi v. sonem grandem hanc, & non remansit in me fortitudo, sed spes mea immutata est in me & emarcenti, nec vobis quidquam virtutum, & incedebam consternatus super faciem meam, & vultus meus adhaerebat terra. Quo ascendere potest alius terror quisquam, aut itupor: quid videris, o vir sanctissime, quod sic te detecit: sic consternaris, sic emarcescas, tubens linguecat color, vires deficiant? sicine staccetis sicine pusillanimes, dicam abripiris exanimis? Angelus est mihi in solatium missus, qui de caelo responsum

deferat expectatum, gratissimas ex parte Dei epistolas, quibus petitioni meæ per omnia indulgetur. Quid ergo hæc tibi propter illum? Vtique quia tanta Angelus apparuit maiestate, splendore tanto, & claritate lucidissima, ut vel vnicus splendoris huius radius sufficeret cunctis metū meis incutere sodalibus. Si vnus Angeli splendor, & quæ veniebat maiestas, ad id tamen, ut cum solaretur, misericordiam promitteret, gratiam & desideratam ab ipso Daniele peccatorum remissionem, qui vtiq; ut cum Deo eiusque Angelis familiarius ageret, videbatur natus: quid erit: Cum videris filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli eius cum eo? Quid tam pasendum, (quærit D. Bern.) quid tam plenum anxietatis, & vobemissima sollicitudinis excogitari potest quam iudicandum ad stare illi terrifico tribunal. & in certam adhuc expectare, sub tam districto iudice sententiam? Hanc supremi iudicis maiestatem eleganti carmine decantauit Tertull. Hæc curiosus videat lector: sic exorditur: Ipse sedens Dominus sublimi lumine clarus, &c.

Serm. 8. in Psal. Quo habitat sententiam? Hanc supremi iudicis maiestatem eleganti carmine decantauit Tertull. Hæc curiosus videat lector: sic exorditur: Ipse sedens Dominus sublimi lumine clarus, &c. Li. de iud. 67.

S. 5. si beatissimi tremiscant Angeli, qui aget peccator? In nihilum reductur & trisurabitur, inquit Isaias.

Ad hoc autem exponendum, nullum aptius, 17 opinatur D. Chrysol. argumentum, præter id quod nobis facit textus suggerit Repar. tantam fore iudicis maiestatem, ut ipsi Angeli, spiritus supremi & beatissimi contremiscant, ad hoc adducit quædam loca, ex Isaiâ Propheta, quorum præcipuus legitur; ubi ex sententia D. Epiphani, & D. Hieron. ad litteram agit de iudicio. Prodit Propheta; dictum promulgat, & D. Hieron. omnes citans in illum diem iudicij vniuersalis ait: Accedite gentes & audite, populi, attendite: au diat terra & planities eius; orbis, & omne germen eius: quia indignatio Domini super omnes gentes: Audite me populi, gentes, nationes, Prouincias, nobiles, plebes diuites, pauperes, Domini, subditi: ad omnes enim pertinet, quod dicturus sumus & hoc est: Iratus est Dominus, & omnes gentes eriat corâ suo tribunal. At qualis veniet? Tanta maiestate, tanta gloria augullus, quod Tabesceat omnis militis salorū, & quoniam inebriatus est in calce gladius meus: Comuni phrasi S. Scripturæ vocantur Angeli robustissimi Dei milites, equitatus celestis, exercitus potentissimi quos videns Iacob ait: Castra Dei sunt hæc. Et exinde vocatur Deus exercituum Dominus: Deus Sabaoth.

Totus